

Бакунов О.О., канд.екон.наук, доц.
Донець А.А., магістрант

Донецький національний університет економіки і
торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, Донецьк, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО МОДЕЛЕЙ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

При здійсненні в Україні економічних реформ підприємства усе ширше визнають необхідність управління змінами на основі науково обґрунтованої процедури їхнього передбачення, регулювання, пристосування до зовнішніх умов, що змінюються. Саме невизначеність факторів зовнішнього середовища й динамічність ринків України обумовлюють на сьогодні значну актуальність використання концепції стратегічного управління.

Постановка стратегічних цілей розвитку підприємств України здобуває в умовах трансформації ринкових відносин особливу актуальність. Ці цілі та напрямки розвитку в даний період повинні визначатися новими, властивими ринку елементами. Завдання виходу на світовий ринок, що стоїть перед вітчизняними підприємствами, вимагає не тільки підвищення конкурентоспроможності продукції, але ще й активного використання методів внутрішнього планування й управління, що базуються на їхньому стратегічному розвитку.

Концепція стратегічного управління заснована на системному й ситуаційному підходах до управління. Підприємство розглядається при цьому насамперед як «відкрита система»; головні передумови успіху діяльності черпаються не усередині фірми, а поза нею, тобто успіх зв'язується з тим, наскільки вдало фірма пристосовується до зовнішнього оточення. Уміння підприємства розпізнати погрози для його існування, стабільність до впливів зовнішнього середовища, уміння використовувати можливості підприємства й витягти максимум вигоди із цих можливостей - основні критерії ефективності системи стратегічного управління.

Сутність концепції стратегічного управління - у необхідності обліку зовнішнього й внутрішнього середовища при визначенні місії підприємства, стратегічних цілей і завдань, формування портфеля стратегій.

Моделі процесу стратегічного управління являють собою різний ступінь агрегування і дезагрегування окремих етапів в залежності від приналежності до тієї чи іншої наукової школи. Найбільш поширеними є моделі Томпсон А.А., Стрикленд А.Дж. [1].

Незважаючи на відмінності в підходах до моделювання стратегічного управління, у кожній моделі можна виділити три стадії процесу стратегічного управління: стадія стратегічного планування (стратегічного аналізу і вибору), стадія стратегічної організації або настроювання організаційної системи відповідно до обраної стратегії (упровадження стратегії, реалізація стратегії) та стадія стратегічного контролю і регулювання (оцінка стратегії і контроль виконання стратегічних заходів) [2]. Проте автори пропонують різну

послідовність їхнього розгляду, тому що порядок етапів розробки стратегії діяльності підприємства великого принципового значення не має, тому що усі вони тісно взаємозалежні і реалізуються паралельно. Однак істотною умовою ефективності стратегічного управління діяльністю підприємств є урахування усіх його елементів, вибір найбільш ефективних підходів до їхньої оцінки і методів розробки стратегії.

Модель стратегічного управління відрізняється системним підходом і наявністю прямого і зворотного зв'язку між елементами (рисунок 1.1).

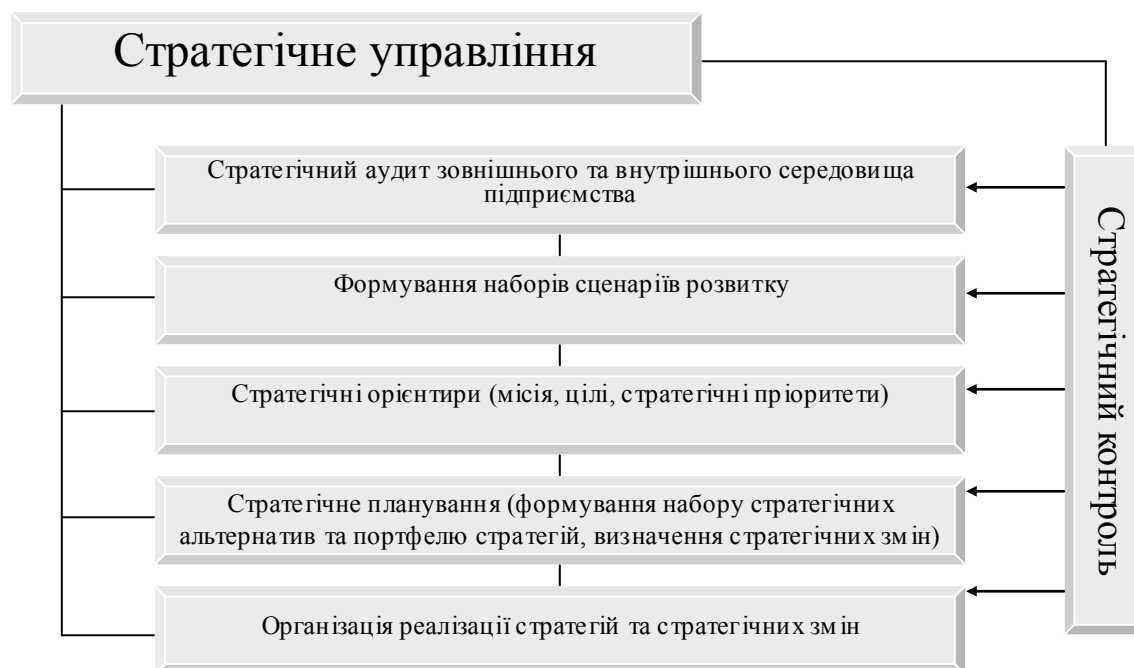

Рисунок 1.1 – Модель стратегічного управління підприємством

На перший погляд процес стратегічного управління виглядає досить просто, але ця простота удавана, оскільки через наявність зворотних зв'язків між різними етапами робота над кожним з них може повторюватися кілька разів, а їхня черговість тільки показує послідовність початку кожного етапу. Складність процесу управління визначається і змістом кожного етапу, що вимагає проведення більшого обсягу дослідницької роботи.

Таким чином, стратегічне управління можна розглядати як динамічну сукупність взаємозалежних управлінських процесів. Ці процеси логічно впливають (чи впливають) один на одного. Однак існує стійкий зворотний зв'язок і відповідно зворотний вплив кожного процесу на інші і на всю їхню сукупність. У цьому укладена важлива особливість структури стратегічного управління.

Література

1. Томпсон А.А., Стрикленд А.Дж. Стратегічний менеджмент: концепції й ситуації: Підручник для вузів. Пер. с 9-го англ. изд. - М.: ИНФРА-М, 2001. - XX, 412с.
2. Гордієнко П.Л., Дідковська Л.Г., Яшкіна Н.В. Стратегічний аналіз: Навч. посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Алерта, 2008. – 478 с.